

ΕΥΡΩΠΑΙΟΣ ΕΠΟΠΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Συνοπτική παρουσίαση της γνωμοδότησης του Ευρωπαϊκού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων για την πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με σοβαρές διασυνοριακές απειλές κατά της υγείας

(Το πλήρες κείμενο της παρούσας γνωμοδότησης διατίθεται στα EN, FR και DE στον δικτυακό τόπο του ΕΕΠΔ <http://www.edps.europa.eu>)

(2012/C 197/05)

I. Εισαγωγή

1. Στις 8 Δεκεμβρίου 2011, η Επιτροπή ενέκρινε πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με σοβαρές διασυνοριακές απειλές κατά της υγείας (στο εξής «η πρόταση») και αυθημερόν τη διαβίβασε στον ΕΕΠΔ για διαβούλευση. Στις 19 Ιανουαρίου 2012, το Συμβούλιο διαβίβασε επίσης την πρόταση για διαβούλευση.

2. Ο ΕΕΠΔ είχε τη δυνατότητα να διατυπώσει άτυπα σχόλια επί του σχεδίου κειμένου της πρότασης πριν ακόμη αυτή εγκριθεί. Ο ΕΕΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για την παρούσα διαβούλευση σε πρώιμο στάδιο καθώς και για το γεγονός ότι αρκετά από τα σχόλιά του ελήφθησαν υπόψη.

3. Η πρόταση καταρτίστηκε με σκοπό να αντικαταστήσει την απόφαση αριθ. 2119/98/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Σεπτεμβρίου 1998, για τη δημιουργία δικτύου επιδημιολογικής παρακολούθησης και ελέγχου των μεταδοτικών ασθενειών στην Κοινότητα⁽¹⁾, η οποία αποτελεί την ισχύουσα νομική βάση [από κοινού με την εκτελεστική αυτή απόφαση της Επιτροπής αριθ. 2000/57/EK⁽²⁾] για το σύστημα έγκαιρου συναγερμού και αντίδρασης («ΣΕΣΑ»). Αρμόδιο για τη λειτουργία του ΣΕΣΑ εκ μέρους της Επιτροπής είναι το Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων («ΕΚΠΕΝ»)⁽³⁾, χρησιμοποιείται δε από τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών για την ανταλλαγή πληροφοριών που κρίνονται αναγκαίες για την επιδημιολογική παρακολούθηση και τον έλεγχο των μεταδοτικών ασθενειών σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Το ΣΕΣΑ έχει χρησιμοποιηθεί επιτυχώς σε αρκετές περιπτώσεις, όπως στην περίπτωση του σοβαρού οξέος αναπνευστικού συνδρόμου (ΣΟΑΣ), της γρίπης των πτηνών σε ανθρώπους και σε άλλες περιπτώσεις σοβαρών μεταδοτικών ασθενειών. Αποτελεί επομένως σημαντικό εργαλείο για την προστασία της δημόσιας υγείας.

4. Στόχος της πρότασης είναι η ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά την αντιμετώπιση των διασυνοριακών απειλών κατά της υγείας. Μεταξύ άλλων, η πρόταση επεκτείνει το πεδίο εφαρμογής του ισχύοντος ΣΕΣΑ, το οποίο έως σήμερα κάλυπτε μόνον μεταδοτικές ασθένειες, ώστε να καλύψει και άλλες μορφές διασυνοριακών απειλών κατά της υγείας, περιλαμβανομένων των κινδύνων βιολογικής, χημικής, περιβαλλοντικής ή άγνωστης αιτιολογίας που ενδέχεται να εξαπλωθούν και πέραν των εθνικών συνόρων.

5. Το ίδιο το ΣΕΣΑ αποτέλεσε αντικείμενο γνωμοδότησης προκαταρκτικού ελέγχου του ΕΕΠΔ που εκδόθηκε στις 26 Απριλίου 2010⁽⁴⁾. Συνεπεία της εν λόγω γνωμοδότησης, οι εγγυήσεις προστασίας των δεδομένων που τυγχάνουν επεξεργασίας από το ΣΕΣΑ βελτιώθηκαν σημαντικά. Μεταξύ άλλων, στο πλαίσιο της διαδικασίας παρακολούθησης η Επιτροπή ενέκρινε σύσταση σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για την προστασία δεδομένων στο σύστημα έγκαιρου συναγερμού και αντίδρασης (ΣΕΣΑ)⁽⁵⁾.

6. Η παρούσα γνωμοδότηση πρέπει να ερμηνευθεί υπό το πρίσμα της προόδου που έχει ήδη σημειωθεί, περιέχει δε συστάσεις για την περαιτέρω βελτίωση του επιπέδου της προστασίας δεδομένων που καθιερώνει η πρόταση.

7. Ο ΕΕΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι η αιτιολογική σκέψη 18 και το άρθρο 18 της πρότασης αναφέρονται ρητά στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 45/2001 και στην οδηγία 95/46/EK, καθώς και για το

⁽¹⁾ ΕΕ L 268 της 3.10.1998, σ. 1.

⁽²⁾ ΕΕ L 21 της 26.1.2000, σ. 32.

⁽³⁾ Το ECDC ιδρύθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 851/2004 (ΕΚ L 142 της 30.4.2004, σ. 1).

⁽⁴⁾ Διατίθεται στον δικτυακό τόπο του ΕΕΠΔ, στη διεύθυνση: http://www.edps.europa.eu/EDPSWEB/webdav/site/mySite/shared/Documents/Supervision/Priorchecks/Opinions/2010/10-04-26_EWRS_EN.pdf

⁽⁵⁾ ΕΕ L 36 της 9.2.2012, σ. 31.

γεγονός ότι η αναφορά του άρθρου 18 στην ισχύουσα νομοθεσία περί προστασίας δεδομένων αφορά κάθε επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που διενεργείται στο πλαίσιο της πρότασης. Εκφράζει επίσης την ικανοποίησή του για τις συγκεκριμένες εγγυήσεις που θέτει ή ζητά από την Επιτροπή να θεσπίσει το άρθρο 18 όσον αφορά την ιχνηλάτηση των επαφών.

8. Εντούτοις, περαιτέρω διευκρινίσεις, αναλυτικότερη διατύπωση ή άλλες βελτιώσεις υπό το πρίσμα της προστασίας των δεδομένων κρίνονται αναγκαίες ή ευεργετικές όσον αφορά τα ακόλουθα στοιχεία της πρότασης:

- ιχνηλάτηση των επαφών
- ad hoc παρακολούθηση
- σχέση ελεγκτή-υπεύθυνου επεξεργασίας
- περίοδος αποθήκευσης, και
- μέτρα ασφάλειας.

9. Ως προκαταρκτική παρατήρηση, ο ΕΕΠΔ επισημαίνει ότι αρκετές πτυχές της πρότασης δεν έχουν τύχει επεξεργασίας στο κείμενο της πρότασης, αλλά αναμένεται να αποτελέσουν αντικείμενο κατ' εξουσιοδότηση πράξεων και εκτελεστικών πράξεων. Η λύση αυτή επιλέγεται όσον αφορά τον κατάλογο των μεταδοτικών ασθενειών επί των οποίων εφαρμόζεται η πρόταση ⁽¹⁾ και τις διαδικασίες για την ανταλλαγή πληροφοριών στο πλαίσιο λειτουργίας του ΣΕΣΑ ⁽²⁾. Άλλες πτυχές της πρότασης θα αποσαφηνισθούν μέσω κατευθυντήριων γραμμών και συστάσεων που θα εγκριθούν από την Επιτροπή, όπως οι κατευθυντήριες γραμμές περί προστασίας δεδομένων στο πλαίσιο λειτουργίας του ΣΕΣΑ ⁽³⁾.

10. Οι κατ' εξουσιοδότηση πράξεις τροποποιούν και αποσαφηνίζουν ορισμένα μη ουσιώδη στοιχεία των νομοθετικών πράξεων (άρθρο 290 ΣΛΕΕ), ενώ οι εκτελεστικές πράξεις θεσπίζουν ενιαίους όρους εφαρμογής των νομικά δεσμευτικών πράξεων της Ένωσης (άρθρο 291 ΣΛΕΕ). Καίτοι η ρύθμιση λεπτομερειών είναι εφικτή με κατ' εξουσιοδότηση και με εκτελεστικές πράξεις, οι πρόσθετες δε αυτές διατάξεις είναι ασφαλώς ιδιαίτερα χρήσιμες, ο ΕΕΠΔ συνιστά η ίδια η πρόταση να ρυθμίζει αναλυτικότερα ορισμένα σημεία που μνημονεύονται στο σημείο 8, όπως εξηγείται στη συνέχεια.

II. Συμπέρασμα

34. Επί της αρχής, ο ΕΕΠΔ συνιστά να περιληφθούν στο κείμενο της πρότασης ορισμένα ουσιώδη στοιχεία, περιλαμβανομένων ορισμένων ζωτικής σημασίας εγγυήσεων περί προστασίας δεδομένων. Εξάλλου, θεωρεί απαραίτητες ορισμένες διευκρινίσεις που σχετίζονται με την επέκταση του πεδίου εφαρμογής της πρότασης και σε άλλες απειλές κατά της υγείας πέραν των μεταδοτικών ασθενειών, η οποία δεν υπήρξε αντικείμενο διαδικασίας προκαταρκτικού ελέγχου ούτε εξετάσθηκε στο πλαίσιο κατάρτισης των κατευθυντήριων γραμμών.

35. Ειδικότερα, ο ΕΕΠΔ συνιστά η πρόταση:

- Να παρέχει σαφέστερο ορισμό της ιχνηλάτησης των επαφών, περιλαμβανομένων των σκοπών και του πεδίου εφαρμογής της, ο οποίος ενδέχεται να διαφέρει μεταξύ μεταδοτικών ασθενειών και άλλων απειλών κατά της υγείας.
- Να ορίζει με μεγαλύτερη σαφήνεια τον τρόπο με τον οποίο θα προσδιορίζονται τα πρόσωπα που θα χρησιμοποιούνται για ιχνηλάτηση των επαφών, οι πηγές που θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την απόκτηση αναλυτικών πληροφοριών σχετικά με τις επαφές και ο τρόπος με τον οποίο τα εν λόγω πρόσωπα θα ενημερώνονται σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τα αφορούν.
- Να θεσπίζει κριτήρια που θα συνάδουν με τις αρχές της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας για τη λήψη μέτρων σχετικών με την ιχνηλάτηση των επαφών.
- Να καθορίζει τις κύριες τουλάχιστον κατηγορίες δεδομένων που θα υπόκεινται σε επεξεργασία κατά την ιχνηλάτηση επαφών.
- Να καθορίζει, σε ό,τι αφορά το σύστημα της ad hoc παρακολούθησης, τα είδη δεδομένων που υπόκεινται σε επεξεργασία και να λαμβάνει μέτρα για την ελαχιστοποίηση της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, για παράδειγμα μέσω της χρήσης κατάλληλων τεχνικών ανωνυμοποίησης και του περιορισμού, όσο το δυνατόν περισσότερο, της επεξεργασίας σε συγκεντρωτικά δεδομένα.

⁽¹⁾ Άρθρο 6 παράγραφος 5 στοιχείο α) της πρότασης.

⁽²⁾ Άρθρο 8 παράγραφος 2 της πρότασης.

⁽³⁾ Άρθρο 18 παράγραφος 6 της πρότασης.

- Να αποσαφηνίζει τη σχέση μεταξύ ad hoc δικτύων παρακολούθησης και του ΣΕΣΑ.
- Να αποσαφηνίζει τον ρόλο που διαδραματίζει το ΕΚΠΕΝ στα ad hoc δίκτυα παρακολούθησης.
- Να αποσαφηνίζει τα καθήκοντα και τις ευθύνες όλων των εμπλεκόμενων φορέων υπό το πρίσμα της προστασίας δεδομένων, προκειμένου να κατοχυρώνεται η ασφάλεια δικαίου όσον αφορά το ζήτημα του ελέγχου των δεδομένων.
- Να καθιερώνει, τουλάχιστον για τις επαφές ιχνηλάτησης, νομικά δεσμευτικές περιόδους αποθήκευσης.
- Να περιλαμβάνει στο άρθρο 18 πιο απτή αναφορά στις απαιτήσεις περί ασφάλειας και εμπιστευτικότητας των δεδομένων.

(Το πλήρες κείμενο της παρούσας γνωμοδότησης διατίθεται στα EN, FR και DE στον δικτυακό τόπο του ΕΕΠΔ <http://www.edps.europa.eu>)

Βρυξέλλες, 28 Μαρτίου 2012.

Giovanni BUTTARELLI
Αναπληρωτής Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας
Δεδομένων
